

Förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026 – 2037

Sammanfattning

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över rubricerad remiss.

Synpunkter på förslaget

Region Jönköpings län har inhämtat yttranden från länets kommuner vilka har sammanvägts för att lämna ett regiongemensamt yttrande som representerar hela Jönköpings län. Region Jönköpings län står även bakom det gemensamma yttrande som lämnas från Regionsamverkan Sydsverige.

Inledningsvis kan Region Jönköpings län konstatera att flera av planförslagets prioriteringar ligger i linje med det som Region Jönköpings län anser vara angeläget, exempelvis ökade anslag till drift och underhåll. Samtidigt är det tydligt att många angelägna objekt inte fått plats inom den föreslagna planramen inte minst på de regionala järnvägarna. För att möta samhällets utvecklingsbehov krävs därför ytterligare investeringsutrymme.

Behovet att hantera dagens utmaningar måste ske parallellt med byggandet av transportsystemet för framtidens samhälle. I detta avseende anser Region Jönköpings län att förslaget till Nationell plan för transportinfrastrukturen kan vässas ytterligare vilket beskrivs i punkterna nedan.

Region Jönköpings län önskar framhålla följande punkter:

- De ökade anslagen för drift och underhåll av infrastrukturen måste komma hela transportsystemet till del, inte minst de regionala järnvägarna.
- Att prioritera utifrån samhällsekonomisk effektivitet är ett bland flera viktiga perspektiv: förutsägbarhet, stråktänk och systemsyn måste väga lika tungt.
- Satsningar i våra grannländer och då framför allt byggande av Fehmarn Bält-förbindelsen måste få större genomslag på satsningarna i den svenska infrastrukturen.
- Dagens samhällsutmaningar ställer ytterligare krav på ett transportsystem med omledningsvägar och stärkta förbindelser i öst-västlig riktning.

Region Jönköpings län arbetar aktivt för att stärka länets utveckling med visionen att erbjuda ett gott liv i en attraktiv region. För att uppnå detta är ett funktionellt och hållbart transportsystem en grundförutsättning.

Region Jönköpings län ser det därför som nödvändigt att staten både kan komma till rätta med underhållsskulden och utveckla transportsystemet för att både hantera identifierade utmaningar och nå uppsatta mål. För att samhällets ska utvecklas i önskvärd riktning är möjligheterna till samplanering avgörande, det är därför nödvändigt att det statliga planeringssystemet kännetecknas av förutsägbarhet och långsiktig stabilitet. Region Jönköpings län välkomnar därför att de investeringar i länet som finns i nuvarande plan även återfinns i det nya planförslaget.

Ökade anslag till drift och underhåll

Region Jönköpings län välkomnar de ökade satsningarna på drift och underhåll av såväl järnvägs- som vägsystemet. Vid utförande av järnvägsunderhåll vill Region Jönköpings län framhålla vikten av att konsekvenserna för samhället under utförandet minimeras genom god planering och dialog med trafikföretagen. Det är välkommet att standarden på vägnätet kommer att återtas under planperioden och satsningen på utbyggnad av BK4 för tyngre transporter möjliggör en ökad transporteffektivitet. Region Jönköpings län vill betona vikten av att dessa satsningar även kommer hela vägnätet till det, inte minst det mindre vägnätet som ofta har en avgörande betydelse för de gröna näringarna och det lokala näringslivet.

Metod för prioritering av åtgärder

Stabilitet och kontinuitet i planering och genomförande av infrastruktur är en grund för förtroende och samverkan mellan samhällsbyggande aktörer. I direktivet för planens framtagande anges att förutom samhällsekonomisk effektivitet ska urvalet av åtgärder präglas av ett nationellt perspektiv som bidrar till utvecklingen av sammanhängande stråk och en tydlig systemsyn. Region Jönköpings län anser att dessa perspektiv har hamnat i skymundan i planförslaget. Detta upplevs att enskilda objekt bedömts isolerat utan att deras roll i ett större sammanhang beaktas. Objekten rv 26 Mullsjö-Slättäng och rv 40 förbi Eksjö har fått ändrat innehåll på ett sätt som vittnat om bristande systemsyn och en avsaknad av ambition att bygga sammanhängande stråk med en enhetlig standard.

Region Jönköpings län anser att detta är mycket kortsiktigt och riskerat att leda till behov av kostsamma ombyggnationer i framtiden.

Att järnvägsobjekt ska utvärderas utifrån det enskilda objektets samhällsekonomiska effektivitet kan lätt motverka systemperspektivet. Att för Jönköpings län högt prioriterade järnvägsobjekt på Jönköpingsbanan som station Ryhov/A6 och tretågsstation i Forserum inte finns med i planförslaget är en stor brist då dessa objekt är avgörande för att öka tillgängligheten till regionala målpunkter och tillföra kapacitet i systemet. Vidare anser Region Jönköpings län att det är dags för en översyn av vilka stråk som ingår i de nationella stamvägarna.

Satsningar i våra grannländer

Fehmarn Bält-förbindelsen kommer att påverka flödena mellan Sverige och kontinentala Europa i grunden. Region Jönköpings län anser att planförslaget inte tillräckligt har beaktat denna omvärldsförändring. Statens intentioner att forcera planeringen av kapacitetshöjande åtgärder i ScanMed-korridoren speglas inte genom de åtgärder som föreslås till dessa i planförslaget.

Kapacitetsåtgärder i befintliga stråk måste genomföras skyndsamt samtidigt som Trafikverket måste få i uppdrag att på systemnivå föreslå hur brister i både kapacitet och tillgänglighet på järnvägsnätet i södra Sverige ska åtgärdas. I planförslaget anges prioriterade utredningar, Region Jönköpings län välkomnar utredningen om stambanorna i södra Sverige men efterlyser ett större systemperspektiv. Exempelvis föreslås en fördjupad utredning för sträckan Linköping-Mjölby, Region Jönköpings län anser att hela stråket Linköping-Jönköping med utblick mot Borås bör vara föremål för en fördjupad utredning.

Stärkta öst-västliga förbindelser

Region Jönköpings län har under låg tid påtalat behovet av stärkta förbindelser både på väg och järnväg i öst-västlig riktning inte minst kopplingen till strategiska hamnar både på väst- och ostkusten, det förändrade omvärldsläget gör denna fråga ännu mer angelägen.

Region Jönköpings län anser därför att en utbyggnad av rv40 på sträckan Ulricehamn-Jönköping måste ingå i den nationella planen, detta kan vara ett lämpligt objekt för att pröva alternativa genomförandeformer och även alternativ finansiering. Hela rv 40 från Göteborg till Västervik bör ses som ett sammanhängande stråk och Region Jönköpings län är därför frågande till att objektet på sträckan Gladhammar-Verkeback i Kalmar län har strukits i planförslaget.

Många av de regionala järnvägarna skapar betydelsefulla förbindelser mellan stambanorna och fungerar även som viktiga omledningsbanor. Tyvärr lider många regionala banor av eftersatt underhåll och låg standard. Som ett exempel bland många vill Region Jönköpings län lyfta banan Halmstad-Nässjö och främst sträckan Halmstad-Värnamo där det omgående bör startas en utredning för att säkerställa banans framtida funktion och identifiera lämpliga upprustningsinsatser.

Prioriteringar för Jönköpings län

För att även framöver kunna arbeta aktivt för en positiv utveckling i länet har Region Jönköpings län prioriterat de mest angelägna satsningarna i den statliga väg och järnvägsinfrastrukturen, mer medel måste tillföras den statliga transportinfrastrukturen. Region Jönköpings län anser att de objekt som ingår i planförslaget skall genomföras. För att säkerställa långsiktighet och en tydlig framförhållning anser Region Jönköpings län att följande prioriterade satsningar skall ingå i den nationella planeringen:

1. Jönköpingsbanan – station A6/Ryhov
- I enlighet med undertecknad avsiktsförklaring
2. Jönköpingsbanan – tretågsstation Forserum
- Avgörande med mer kapacitet på hårt belastad enkelspårig järnväg
3. Nässjö-Vetlanda, upprustning och elektrifiering
- Eftersläpande underhåll måste åtgärdas och standarden höjas
4. Rv 40 Ulricehamn-Jönköping, utbyggnad motorväg
- Felande länken mellan Göteborg och Stockholm
5. Rv 26 Smålandsstenar-Gislaved, mittseparering
- Viktig för arbetspendling och godstransporter

För att vid kommande planrevideringar kunna åtgärda identifierade brister måste relevanta utredningar och underlag tas fram i god tid. Region Jönköpings län anser därför att följande utredningar bör startas snarast:

1. Vätterlänken, ny järnväg i stråket Linköping-Jönköping med utblick mot Borås
2. Halmstad-Nässjö järnväg, säkerställa funktionen för delen Halmstad - Värnamo

REGION JÖNKÖPINGS LÄN

Tommie Ekered
Ordförande nämnd för Trafik,
Infrastruktur och Miljö